

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Do polti prejemana velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemana velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trispotna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 32.

V Ljubljani, v soboto 8. februvarija 1890.

Letnik XVIII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 7. februvarija.

Kongrua kuratov.

Budgetni odsek je že včeraj pretresal in rešil zadnjič omenjeni vladni predlog gledé povikšanja kongruie samostojnih kuratov. Po vladnem načrtu naj bi bila ta kongrua za 100 gl. višja, kakor kongrua kapelanov ter bi po naših deželah znašala 400 gl.

Naš poslanec dr. Tonkli se je pri tej priliki krepko potezal za samostalne kurate, toda brezuspešno, dasi so ga toplo podpirali poslanci Lorenzoni, Pscheiden in Klaič.

Dr. Tonkli je opisaval razmere na Goriškem in obžaloval, da so pri izvrševanju zakona o kongruji iz l. 1885 omenjeno postavo napačno tolmačili. Samostojne kurate so samovoljno prištevali kapelanom in jim odmerjevali kongruo 300 gl. Dotični so se sicer pritoževali zoper to nepravilno postopanje, ali vse njih pritožbe so bile zastoj. Cesarsko namestništvo je dotične rekurze v skupnem poročilu izročilo ministerstvu, ki jih je moralo pa zopet nazaj poslati, da dobi natančnejših poročil; vsled tega je preteklo dosti časa, ne da bi bile rešene dotične pritožbe. Če bi bili rekurzi dognani, bilo bi njegovo stališče gledé tega zakona drugačno; ako se ima pa samostalnim župnijskim vikarijem, ki z uradi in gospóskami naravnost obéujejo, tako plačilo odmeriti, da se njih dohodki od 300 gl. povikšajo le na 400 gl., ne da bi imeli nado, kdaj kaj več dobiti, temu predlogu ne more pritrjevati. Vikarji in kurati imajo svoje lastno gospodarstvo in potrebujejo potrebnih sredstev za to. Duhovni pastirji po deželi ne oskrbujejo samo duhovnega pastirstva, ampak oni izvrstno služijo tudi državnim namenom. Žandarji dobivajo po 500 gl. na leto, vikarji pa, ki so se morali dolgo šolati, in ki so dolgo službovali kot kapelanje in veroučitelji, naj izhajajo s 400 gl.?

To ne zadostuje, zato predlaga, naj se njih kongrua povikša za 200 gl., to je za 100 gl. več, kakor predlaga vlada.

Minister Gautsch dr. Tonkliju odgovarja, da pritožbe goriških duhovnikov, katerih je vseh skupaj 76, zato niso še rešene, ker je treba natančnejših poizvedb, kar je pa jako zamudno. Sicer pa novi načrt s to zadevo ni v nobeni zvezi; ali se bode namreč tamošnjim kuratom priznaval značaj samostojnih duhovnih pastirjev in dovolila kongrua, kakoršna zakon iz l. 1885 priznava župnikom, ali pa se jim ta samostalnost ne bode priznavala; v tem slučaju se bode z njimi ravnalo po tem novem zakonu. Dalje pravi minister, da je v zakonu o kongruji že rešeno vprašanje, kateri duhovniki se imajo smatrati za samostojne duhovne pastirje, in da ima o tem razsojevati učna uprava, ne pa uradno mnenje. Novi načrt je posledica neke resolucije in bistveno zboljšuje stanje eksponiranih kapelanov ter bode gotovo ugajal prizadetim krogom. Dr. Tonkli ima s svojim predlogom jako debrohoten namen, ali če bi ta predlog obveljal, prišel bi celi zakon v nevarnost, zato prosi, da naj odsek pritrdi od vlade nasvetovanemu znesku.

Južno-tirolski poslanec dr. Lorenzoni podpira Tonklijev predlog ter za slučaj, ako bi ne obveljal, nasvetuje kongruo samostalnih kuratov povikšati vsaj za 150 gld. Tudi nemški konservativni poslanec župnik Pscheiden podpira Tonklijev predlog, rekši, da so službe zunaj nastavljenih kuratov dostikrat jako težavne, da je živčev v samotnih krajih večidel drag, in da bodo duhovniki, ako obvelja vladni predlog, še vedno slabeje plačani, kakor učitelji. Tudi omenja, da je število samostojnih kuratov večje, kakor je izkazano v vladnem načrtu.

Dr. Tonkli z veseljem pozdravlja trditev ministrove, da § 1 al. 2 zakona iz l. 1885. določuje, kdo je samostojni in kdo pomočni duhovnik; ker

po določenih tega zakona se morajo vsi župnijski vikarji na Goriškem prištevati samostalnim duhovnim pastirjem. Tega pa ni v zakonu, da bi bilo to odvisno še le od državne razzodbe. Zato prosi, naj se pri rešitvi omenjenih rekurzov strogo drži zakona; po njegovem predlogu bi bilo treba sicer nekoliko večjega državnega doneska, ali državne finance so se odslej, ko je bila sprejeta postava o duhovenski kongruji, hvala Bogu, zboljšale, zato naj se zdaj nekaj stori tudi za duhovnike, da bodo imeli vsaj človeku dostojne dohodke.

Tudi dr. Klaič je podpiral predlog dr. Tonklija, dr. Beer pa je ugovarjal, da bi ne bilo nobenega razločka med župnikom in kapelanom več, ako obvelja ta predlog. Dr. Menger je pri tej priliki še omenjal, da so vsled kongruie dohodki nekaterih duhovnikov slabejši, kakor so bili; dr. Lorenzoni pa je tirjal, naj se izjava vladnih zastopnikov sprejme v zapisnik. Pri glasovanju ostal je predlog dr. Tonklija in ravno tako predlog dr. Lorenzonija v manjšini, ter je obveljal znesek, kakor ga je predlagala vlada in za katerega so glasovali poljski in levičarski poslanci.

Dnevni red.

V pričetku današnje seje vprašal je po razdelitvi došlih vlog poslanec Fuss načelnika zdravstvenega odseka, zakaj ne reši peticij zdravniških kamor? Načelnik poslanec Gnjewos z je odgovarjal, da zaradi obilnih opravkov drugih odsekov zdravstveni odsek ni mogel zborovati, da ga pa takoj skliče v rešitev omenjenih peticij, kakor hitro mu bodo to dopuščale razmere.

Potem se je pričela razprava dnevnega reda. Pri prvi točki, to je vravnavi Avpe in Beëve na Češkem in Moravskem govorila sta poslanca Roser in Hallwich pa minister poljedelstva grof Falkenhayn. Dotična peticija priporoča enotno in nekoliko krep-

LISTEK.

S potovanja za poskušnjo.

(Iz ruščine.)

Živel je ob Volgi imovit trgovec s kruhom, in mož je bil jako moder. Rad bi bil vedel, kaj se godi po širnem svetu, onkraj mejâ domovine njegove, toda bila je njegova nesreča, da nikoli ni čital tiskanega — razven objav o stanju žitnih zalog v „Gubernskih Novinah“ — a tisku tudi dosti verjel ni. Radovednost bila je njegova slaba stran. Najbolj pa mu je vsa radovedna vprašanja pojasnjeval in razlagal, kadar je povabil na svoj dom bivšega komisijonarja, ki je brodaril po Volgi, ter ga izpraševal: je-li v istini nekje tudi dežela, ki se nazivlje Monako, nosijo li Slovenci brade, koliko potroši knez Bismack za poštno konje, kako se imenuje „samovar“ v Avstriji itd.

Ta trgovec imel je pa tudi tri neoženjene sinove. Vsi so se izšolali na nižnjnovgorodski akademiji véde in umetelnosti. Čestokrat so se zatekali k najboljšim krajevnim odvetnikom, naj jih zagovarjajo pred sodiščem radi kaljenja javnega miru in dostojnosti: pili so šampanjca z bavarskim pivom, in so precéj presedali očetu. Najstaršemu sinu bilo je ime Peter, srednjemu Nikolaj, mlajšemu pa Ivan.

Nekoč pokliče trgovec predsé vse tri sinove ter jim začne nastopno govoriti:

„Poslušajte me, sokoli moji. Tù ste skoro brez posla ter živite kakor galejni sužnji. Pojdite si ogledat svet — da, napotite se na tuje; toda potujte takó, da si vsak izmed vas izbere drugo deželo in druge narode. Čez leto dnij morate biti vsi zopet doma; potem vas bodem pa vprašal nekaj, na kar mi morate vsi odgovoriti. Tù imate moj blagoslov očetovski. Idite v banko in naročite ondi, da vam novce pošiljajo v glavna mesta.“

Sokolom je bil jako všeč očetov predlog ter poleté v tuje dežele.

Peter potuje v Nemčijo in na Angleško. V Berlinu se pobrati z nekim pedagogom, v Hamburgu kupi ogromno zalogo smodek, obišče na Češkem žveplene toplice, v „Kelmorajnu“ so ga pri igri do dobrega obrali, v Londonu je na dan popil po petnajst steklenic porterja, iskal je, toda ni našel Rafaelove slike v draždanski galeriji ter se milo zjokal, ko je nos njegov zavohal na pomejnem vergebolovskem kolodvoru vonj ruske zeljne polivke.

Nikolaj si je izbral Avstrijo in Italijo. Nemške slovnice se je učil v dunajskem Orfeji, sam je pa učil v Tirolah tirolske pevce ciganske motive; v Milanu so ga iz slikarne radi netreznega vedenja posadili na zrak, v Pompeji je napačno stopil in si izvil nogo, hotel se je tudi popeljati po železni žici vrh ognjenika Vezuva. Potujoč domov, vozil se je po železnici deloma v četrtem razredu, deloma pa kakor „slepi“ popotnik.

Trgovčev tretji sin, Ivan, prišel je na Francosko in Španjsko. V Parizu je bil prisoten, ko so sežigali mrtvece v zuani peči, vrh Eiffelovega stolpa spustil je proti nebu raketo, obiskal je dalje staro stanovanje Boulangerjevo, v cirkusu je kupil od burkeža na glasovir igrajočega pudla; v Madridu videl je boj z bikom v areni, v nekem dobrodružji v Sevili je zgubil desno uho, v Toledu je kupil „bridko“ sabljico, v železniškem vozu zvedel je od svojega sosedâ, trgovskega potovalca, zeló veselega dečka, da je imeniten kralj v španjski povestnici imel dvojno ime Estra-Madura; dalje je popustil ves svoj evenk na ruletni mizi v Monaku; odtodi se je odpeljal s 50 franki, katere je vsprejel — kakor vsi oskubljeni — od igralne uprave, in še v svojo domovino bi se ne bil pripeljal, da ni prodal zlate žepne ure z verižico in briljantno iglico.

Tako in kratko je bilo potovanje treh kupčevih sinov.

Čez leto sestanejo se vsi, kakor je bilo določeno in izgovorjeno, na očetovem domu.

Starček jih je ljubeznjivo pozdravil ter posadil okolu mize, na to pa nagovoril, rekoč:

„Tedaj, dragi prijatelji, obhodili ste ves svet. Bistroumnejši, kakor posnemljem iz vaših pripovedovanj, povsem niste postali, dasi ste imeli na pravem konci ušesa in oči. Povedite mi: je-li po vseh deželah in pri vseh narodih taka beseda, ka-

kejšo vravnavo omenjenih vodá in je bila izročena vladi.

Druga točka zadeva podaljšanje začasnega oproščenja doma izdelanih parnikov od pridobitnega in prihodninskega davka. Dotični predlog, ki ga je stavil in danes vtemljeval tržaški poslanec Burgstaller, bil je davkarskemu odseku izročen v pretres in poročanje.

Židovske verske občine.

Tretji predmet današnje seje bil je zakon gledé vravnave pravnih razmer židovskih verskih občin. Gospodska zbornica je ta zakon rešila že lani; sedaj se ima z njim pečati še poslaniška zbornica, predno zadobi postavno veljavo. Kakor je bilo pričakovati, oglasil se je pri tej točki kot prvi govornik protisemitski poslanec Türk, ki pri vsaki priliki žide vpleta v svoje govore in je bil danes še posebno zadovoljen, da je mogel prav iz srca podajati žide, ne da bi bil prišel v nevarnost od predsednika biti pokaran, češ, da to ne spada k predmetu. Sklepal je s protestom, da bi ta načrt in njegove določbe zadobile kdaj postavno veljavo. Za njim sta k besedi oglašena poslanec Zucker in Gomperz, ki sta sama židovskega rodú in hočeta zagovarjati pravice svojih izraelskih sorojakov. Najbrže se pa k besedi oglašil še kdo, zato ni nobenega upanja, da bi bila ta reč danes rešena.

Precej za Türkem je govoril minister Gautsch in zagovarjal sklepe gospodske zbornice, potem pa je prišel na vrsto dr. Zucker, ki govori že celo uro, pa še nič ne kaže, da bi hotel prenehati, dasi gré ura že na tri.

Katoliško politično društvo.

IV.

Ni še dobro pričelo delovati „katol. politično društvo“, že mu je pojasnjevati napačne nazore in misli, ki se trosijo o novem društvu in njega nameni; nemilo je zadeto društvo od strani, od katere je tega najmanj pričakovalo po svojih pravilih in po svojih dosedanjih pripravljajočih činih. „Slov. Narod“ je objavil dne 1. februarija članek, ki se je izrazil jako neprijazno o novem društvu. Dolžnost nam je, da v interesu društva, še bolj pa v interesu našega naroda na ta članek stvarno odgovorimo; vsakdo, ki hoče, bo tudi moral spoznati, da ni res, kar piše dotični člankar, da se je društvo rodilo kar čez noč, da je v svojem naslovu z očitnim namenom izpustilo pridevek „slovenski“, da se je društvo osnovalo za hrbtom, nekako jednostransko, da je vsled društva baje v nevarnosti slovenska narodnost itd., kakor beremo v omenjenem članku.

Politično društvo se ni rodilo „kar čez noč“. Tako društvo z istim imenom smo imeli v Ljubljani Slovenci že l. 1873; a to društvo je tedanja skrajno liberalna vlada vsled prestopka po § 24. društvenega zakonika razdružila z odlokom dne 6. marcija 1874. l. In od tedaj so se med konser-

tero vsi umejo, vsi izgovarjajo in ki človeku prija, kakor bi jo bil poklical navlašč?

Junaci se mračno spogledajo. Najstari popraska se za ušesom ter pravi:

„Dovolite, batjuška, da se prej posvetujemo o tej zadevi, ker se vračamo iz različnih dežel in od raznovrstnih narodov.“

„Dobro!“ odgovori starček. „Posvetujte se, med tem pa grem na vrt.“

Čez četrt ure vrne se trgovec nazaj k svojim sinom.

„Nu?“ vpraša oče, težko sedaje na starodavni stol, kupljen na gospodski javni dražbi.

Nato začne drugi sin, Nikolaj.

„Taka beseda“, pravi spoštljivo, „katero umevajo vse dežele in razumé vsi narodi, katero izgovarjajo zdaj po vseh deželah in vsi narodi, in se takoj pojavi, kakor bi jo poklical, taka beseda, batjuška, — nahaja se v istini!“

„To sem tudi mislil!“ prikima trgovec in se obveseli. „Vsi smo ljudje, vsi smo božja bitja, in kako bi tudi biti moglo, da bi med vsemi narodi ne bilo niti jedine, vsem umljive besede. Imenujte mi to besedo.“

Vsi trije bratje vskliknejo jednoglasno:

„Ta beseda, batjuška, je — influenza!“

Stari oče pohvali sine, in ta večer so pili vsi, da bi se jih ne lotila hripa.

Prevél A. S.

vativnimi Slovenci od leta do leta izražale želje in snovala pravila za tako društvo. Torej ne „kar čez noč“, pač pa, žal, po premnogih letih neplodnega razmišljanja osnovalo se je katol. polit. društvo.

Vedno prepričani o potrebi takega društva vdeležili so se konservativci tudi osnovalnega shoda „slovenskega društva“ lansko leto v čitalnici ljubljanski, niso nikomur očitali, da bi bil osnovalni odbor delal „za hrbtom“ ali „nekako jednostransko“, niso se izpodtikali, da društvo ne nosi v naslovu imena „katolišk“, marveč so le zahtevali, naj se v pravila sprejme vodilo, ki bo zagotovilo konservativcem, da se bo slovensko društvo v svojem javnem delovanju klanjalo načelom katoliške vere. To se je obljubilo, a ne izvršilo. In predno se je mislilo na novo društvo, vprašal je vrednik „Slovenčev“ večkrat vplivne može, ki so imeli biti odborniki „slov. društva“ o tej zadevi, a odgovore je dobil take, da se je prepričal: Vse je odloženo „ad calendās graecas“. In še le tedaj je rastala potreba misliti na novo društvo.

Dalje pravi člankar, da se je društvo osnovalo „za hrbtom“. To se nam prav od g. pisatelja jako čudno dozdeva. Prav on bi moral vedeti, da je osnovalni odbor istodobno, kakor „Slovenec“ tudi „Narodu“ poslal društvena pravila in da je vso zadevo vrednik tega lista baš g. člankarju naznanil in pojasnil še posebej pismeno.

Prišli naj bi bili k osnovalnemu shodu, ker društvu pristopiti je bilo vsakemu svobodno, in tam naj bi bili razdeli svoje želje, to bi bile možato. Ne moremo pa odobravati, da so društvo prezirali, da niso v svojem listu ponatisnili društvenih pravil, o njih izrekli svoje sodbe, in da zdaj javno izpodkopavajo društvo; najmanj pa bi bili pričakovali, da bo g. —r.— tako odurno zažvižgal s svojo brezovko nad novim društvom.

Najhujše pa je, da g. člankar očita novemu društvu, „da se sramuje svoje slovenske matere, da je z očitnim namenom društvo v svojem imenu izpustilo pridevek „slovensko“. Taka pisava pač ni vestna. Zakaj niste hoteli objaviti svojim čitateljem društvenih pravil? Ali si ne stavi novo društvo namena: Pospeševati slovenskega naroda duševni in gmotni napredek? Ali ne pravijo pravila, da ima društvo namen razširjati med Slovenci versko, narodno in gospodarsko izobraženost, braniti verske, narodne, gospodarske pravice slovenskega naroda? Ali more najskrajnejši narodnjak še kaj več tirjati? Ali torej naše društvo ni eminentno narodno društvo? In vendar tak naval proti njemu od strani gospodov, ki isti narod „ljubijo čez vse“, kakor sami pravijo.

Ako ga res ljubijo, spoštujejo naj tudi one, ki vsikdar stojé trdni kakor skala na njegovi strani. Ali res ljubi kdo narod čez vse, ako takim domoljubom podtika slabe namene, ako že v kali zadušuje društva, ki imajo edini namen delovati v prospeh istega naroda? Ako naslov vse odločuje, tedaj se sramuje svoje slovenske matere tudi „družba svetega Mohorja“, „družba sv. Cirila in Metoda“ in druga društva, ki prav tako, kakor „katol. politično društvo“, ne nosijo v svojem naslovu imena „slovenski“. Kam pridemo, ako ne bomo jenjali dlake cepiti?

V pojasnilo pa, da se je osnovalni odbor odločil za pridevek „katoliško“, to-le: V čitalnici se konservativci niso spódtikali nad imenom „slovensko društvo“, in niso zahtevali pridevka „katoliško“, s tem so pokazali, da jim gre le za stvar; a od tedaj so se pri nas, žal, zeló neugodno spremenile razmere; bistveno jih je predrugčila podraška aféra, in kadar je v deželi v nevarnosti vera katoliška, tedaj treba barvo pokazati katolikom, tedaj je tudi pri društvi priimek „katoliško“ primeren in popolnoma na svojem mestu.

Ker pa ste po besedah Leona XIII. ljubezen do cerkve in domovine sestri-dvojčici, ki imate enega očeta in se ne daste ločiti, zato se ni bati, da bi pri društvu nastala kolizija dolžnostij, kakor „Narod“ piše, „ko bi se mu bilo odločiti v kakem kočljivem slučaju, recimo za versko šolo na protinarodni podlagi“; kajti bistveni znak verske šole je, da bo pravična vsem narodom. Ni treba torej strahov slikati, kjer jih ni; ne kovati umetnih nasprotij, ko se v isti sapi poudarja potreba edinosti.

„Bolje bi pač bilo, ko bi se vse sile osredotočile v jedno društvo, katero bi bilo tem mnogobrojnejše in bi vspešneje delovalo“, pravi g. pisatelj v članku. Mi smo bili istih mislij vselej: takrat, ko smo prišli k osnovalnemu shodu „slovenskega društva“, tedaj,

ko se je snovalo „katol. politično društvo“, h kateremu je vabil osnovalni odbor brez ratločka vse rodoljube in kakor „Slovenec“ priča, izražal željo, naj se več ko mogoče domoljubov prijavi društvu, ker vsakdo najde v društvu posla dovolj, ako hočemo, da bo društvo delovalo vspešno. Zato je tudi novo društvo vzelo za podlago svojim pravilom oni program, ki so ga nedavno podpisali vsi kranjski narodni deželni poslanci, in nima nobenega drugega namena, kakor ta program v vseh točkah odločno, naravnost in dosledno vresničevati med slovenskim narodom.

Na istem stališču stali so društveniki, ki so v odbor volili zastopnike najraznejših stanov ter s tem izrazili željo za složno delovanje vseh stanov, in na istem stališču stoji tudi še sedaj odbor društva, ter je pripravljen sprejeti z veseljem v društvo vsacega, ki hoče delovati v smislu društvenih pravil, in pri obnovitvi odbora čez leto in dan bo gledal na to, da posebno delavni in vplivni udje društva najdejo v društvu tudi odlično mesto.

Popolno neosnovano se nam torej zdi, da gosp. nasprotnik budi svoje čitatelje na delo za ustanovitev slovenskega polit. društva, „da se kaj ne zamudi in da posebno slovenska narodnost med nami v škodo ne pride.“ — Vemo, da si gosp. pisatelj ni bil popolno v svesti, kako britke in krivične so njegove zadnje besede, zato o tem molčimo. Omenimo le: Ako Slovenija nima drugih in hujših sovražnikov, kakor so verni Slovenci in vzlasti duhovniki — to dovolj spričujete preteklost in sedanjost — tedaj naj se ne trese za svojo prihodnost, tedaj se ni bati, „da slovenska narodnost med nami v škodo ne pride“. „Katol. politično društvo“ bode delalo vsikdar na to, da se Slovenci, pozabivši žalostne preteklosti, radujejo v sedajnosti skupnega složnega delovanja na podlagi našega veljavnega programa ter z združenimi močmi gradé temelj srečnejši prihodnosti našega naroda!

Pogreb Davorina Trstenjaka.

(Izvirén dopis.)

„In zdaj še ti? — Slovenec nima sreče!“ Te pretužne besede Stritarjeve pretresale so nam srca, ko se je razširila vest, da Trstenjaka ni več, — slavnega Trstenjaka! Malo môž nam je Bog dal, katere bi celi narod s takim ponosom svoje imenoval, kakor ravno Trstenjaka. Učenjak je strmél nad njegovim bistroumom, meščan smehljal se je njegovi prijaznosti, — tudi borni kmet zrl je v njem svojega sočutnega prijatelja, vedno milega svetovalca.

Kako globoko je v slovenskih srcih zapisano Trstenjakovo ime, in s kakšno iskreno ljubeznijo je navdaja, pokazal je najlepše njegov pogreb. Od vseh strani prišli so njegovi častilci, da bi mu izkazali zadnjo čast, zadnje neomejeno priznanje. Iz bele Ljubljane bilo je toliko odličnih zastopnikov, da smo se čudili, kako plamtijo srca slovenske prestolnice za slavnega učenjaka. Posebno iznenadili so nas sovdeleženci iz „tužne Koroške“, ki so tudi v mnogobrojnem številu prihiteli v Stari Trg.

Slovenje-graško mesto pokazalo je z nepričakovano obilno vdeležbo, kako si je znal Trstenjak tudi pri naših narodnih nasprotnikih pridobiti popolne simpatije. Politični uradniki, pod vodstvom okrajnega glavarja Finetti-ja, bili so polnoštevilno prisotni. Da je pa bilo kmetskega ljudstva od blizu in daleč na stotine prišlo, misliš si lahko, ako veš, s kakšnim spoštovanjem spremlja naš priprosti narod svoje blage dušne pastirje celo življenje — do groba. Duhovnikov zbralo se je bilo dvaintrideset, pač lepo znamenje, kako priljubljen je bil nepozabni pokojnik pri svojih stanovskih bratih. Vsi ti vdeleženci, tako različni po stanu in omiki, — enaki si le v iskreni ljubezni do Trstenjaka, — spremili so nesmrtnega k večnemu počitku. Sprevod bil je prekrasen! Slišal se je samo jeden glas, samo ena sodba o njem: Takega spreveda še ni bilo v našej dolini — in ga tudi nikdar več ne bo. Sprevod vodil je prečast. g. kanonik L. Herg iz Maribora. Po običajnih sv. opraviilih pred farovžem bila je krsta prenešana v cerkev, kjer je bil najprej oficij. Za tem stopi čast. g. dekan rogaški, Tompah, na leco ter vzame v pretresujočih besedah slovo od pokojnika. V krepkih potezah naslika življenje njegovo. Nobeno oko ni bilo suho, ko nam je pravil, kako je mati Trstenjakova neprenehoma molila, da bi njen sin postal

(Dalje v prilogi.)

duhovnik. Glasen jok in ihtenje pa se razširi po cerkvi, ko nam je popisal njegove zadnje trenutke, vredne katoliškega duhovnika. Iz ginljivega govora omeniti nam je še samo one besede, ki so bile namenjene narodnemu delovanju Trstenjakovemu. „Ljubil je svoj narod, iz celega srca ga je ljubil. Istotako želel je, da bi slovenski narod dosegel do najvišjega blagostanja. A popolnoma bil je prepričan, da bo narod to dosegel le na podlagi sv. vere. V tem smislu deloval je celo življenje, v tem kipijo vsi njegovi spisi . . . Da bi ga pač posnemali slovenski pisatelji in učenjaki!“ . . . Res zlate besede; v sedanjí dóbi eminentnega pomena!

Po propovedi bila je sv. maša, katero je daroval pokojnikov sorodnik, Jak. Trstenjak, župnik pri sv. Marjeti. Sv. maši sledil je „libera“ in prej ko so dvignili krsto, zapel je izborni kvartet iz Ljubljane „Nad zvezdami“, pesem, ki je pač toliko grenkih solz prisilila v oči. Do vrhunca priklopela je žalost, ko smo stali ob grobu, ki bode hranil našega ljubljence Trstenjaka. Ko so bila končana sv. opravila, proslavljal je še ob grobu g. dr. Jos. Vošnjak zasluge „njega, ki smo ga ravno izročili hladni materi zemlji“, „njega, ki se je vse svoje žive dni kot izvrsten pisatelj boril za géslo: „vse za vero, dom, cesarja“. V blagodejni harmoniji zdela se nam je s tem govorom prekrasna pesem: „Blagor mu!“, katero je potem ljubljanski éveterospév zapel pokojniku z zadnje slovo. Da, — blagor mu! Ne dvojimo, da mu bode mili Bog podelil v večnem raju zasluženó plačilo, večni blagor za njegovo neumorno, plemenito delovanje in neomadeževano življenje.

S tem bila je končana tako lepa, a žalibog, tudi tako žalostna slovesnost. Pokopali smo predraga, slavnega Trstenjaka. Telo njegovo izročili smo zemlji, duša njegova splavala je v nebeske visočine, toda njegov spomin in njegova vroča ljubezen do slovenskega naroda ostane. „Kdor dušno živi, ne umrje“; a vémo, da Trstenjakov duh bode ostal in v hvaležnem spominu živel, dokler bo narod živel, katerega je on v veleučenihih spisih pogumno branil. Njegova narodna ljubezen pa, — kako li bi ona umrla? Saj so jo podedovali njegovi učenci in njegovi častilci, in v njegovih srehih bo plamtela do zadnjega vzdihljeja. V njej se bode tudi vedno lesketalo Trstenjakovo ime, v njej bo donelo in odmevalo: Trstenjaku slava, slava! M.

Politični pregled.

V Ljubljani, 8. februarija.

Notranje dežele.

Državni zbor. Klub centra je dné 6. t. m. sklenil naslednjo resolucijo: Ker je centrum prepričan, da bode sprava med voditelji češkega in nemškega prebivalstva pospeševala mir v državi, ako se bode polegel prepír med Čehi in Nemci na Češkem; ker je dalje centrum prepričan, da se bode dosegel ta za vso državo potrební mir le tedaj, ako ne bode ponehal le narodnostni prepír, temveč tudi versko nasilstvo, ki tare vesti gledé ljudske šole: bode člani centra, kakor doslej, v najožji zvezi z vsemi onimi, ki imajo isti namen pred očmi, ée tudi po različnih potih, z vsemi močmi delali na to, da se red javnih pravnih razmer izvrši na krščanski podlagi, država ostane edina in nerazdeljena, kraljevine in dežele pa razvijajo samostojno. Resolucija je bila enoglasno sprejeta.

Moravska. „Moravská Orlice“ piše, da je potrebna tretja češka učiteljska pripravnica na Moravskem, ter izraža upanje, da bode naučno ministerstvo ustreglo opravičeni želji deželnega šolskega sveta in prebivalstva.

Ogerska. Ogerski državni zbor bode zboroval do Binkošti ter rešil državni proračun, postavó o honvedu, vprašanje o domovinski pravici decentralizaciji pravosodja. Na dnevnem redu je tudi nekaj manjših predlog, med temi ona o hrvatski hipotečni banki. — Grof Julij Andrassy je tako nevarno zbolel, da zá-nj ni več upanja. Operacija ni mogoča, ker je bolnik preveč oslabil.

Vnanje države.

Italija. V sedanjih razmerah ni éudno, da je Crispijeva komisija v senatu potrdila krivico ter sprejela paragraf gledé „pobožnih ustanov“. — Piemontezí so nekda prosili laškega kralja, naj se iz Rima preseli v Turin, ker se kraljeva družina itak domačo ne čuti v papeževem obližji. Poleg tega so občinske razmere v Rimu od leta 1870. vedno slabše, ker dolg raste strahovito. Liberalni listi podtikajo slabe razmere prejšnji papeževi vladi, akoravno je znano, da leta 1870. rimska občina ni imela nobenih dolgov.

Bolgarija. Dragan Cankov je izdal proklamacijo na bolgarski narod, v kateri ga pozivlja, naj se ne bojí smrti v boji zoper sedanjo vlado, princu pa svetuje, naj prostovoljno zapusti deželo. — Nekaj vré ob Marici, in kakor listi trdijo, so zopet tuje roke vmes. Mala državica, ki se je po dolgem boji oprostila nečastnega jarma turškega, je sedaj prišla skoraj z dežja pod kap, ker se z njo kakor z žogo igrajo mali in veliki politiki.

Črnagora. Novorojeni sin črnogorskega kneza je dobil naslov velikega nadvojvode Zaholmskega. Ta naslov ima, kakor nekateri trdijo, nekaj političnega pomena. Ercegovina se je nekda imenovala Zaholm, in znani vstaški vodja Stojan Kovačević je bajé rekel knezu, da bode ta naslov razveselil Ercegovce. No, do tega ne bode tako hitro ali nikoli prišlo, česar Kovačević pričakuje.

Francija. Francoski ministri so se zopet spravili in ostanejo edini do — prvega prepíra. — Finančni minister je potrdil budgetni komisiji dodatne kredite ter izjavil, da bode iskal novega posojila v pokritje primanjkljaja. — Škof v Verdunu, msgr. Pages, je pričel nabirati doneske za spomenik znani Ivani d' Arc ali devici orleanski. Kakor poroča „Petit Journal“, poslal je sv. oče pismo škofu Pagesu, v katerem priporoča in blagoslovlja podjetje.

Anglija. Parnellova pravda z listom „Times“ je končana. Dokazalo se je, da je malovredni Pigott list speljal na led. Dné 4. t. m. je bila obravnava pred lordom nadsodnikom. Sprva je Parnell zahteval 100.000 funtov, konečno se je zadovoljil s 5000 funti. Zastopnik lista je bil s tem zadovoljen. To je dokaz, kako lahko največji listi pridejo v zadrego zaradi lažnjivih poročevalcev. — Angleški ministerski predsednik lord Salisbury je dovršil 60. leto. Od novega leta je hudo bolan, ravno tako njegova desna roka lord Hartington.

Nemčija. Nemška zveza antisemitov je tudi izdala volilni oklic, v katerem naglašá škodljivi vpliv židovstva na upravo in postavodajalstvo, na časopisje in trgovino.

Belgija. Med Belgijo in Nemčijo leži malo nevtralnó ozemlje Moresnet, ki naj bi se razdelilo. Belgijski listi pa s to razdelitvijo niso zadovoljni, ker hoče prebivalstvo ostati nevtralnó, ali pa se združiti z Belgijo. Moresnet nima moči, da bi zabil razdelitev. Ali s tisto pravico, s katero bi se sedaj ta košček zemlje razdelil, mogla bi se kdaj razdeliti tudi Belgija, katera je tudi le „Moresnet“ med velikimi državami. „Köln. Ztg.“ pobija to trditve, éeš, da meja ni bila nikdar stalno določena po pogodbi z dné 26. junija 1816 med Nizozemsko in Prusijo. Ko pa je po belgijski revoluciji leta 1830 Moresnet prišel pod Belgijo, ostala je še prvotna pogodba veljavna.

Portugal. V Lisabonu je bila dné 1. t. m. velika demonstracija. Predstavljalí so v nekem cirkusu pantomimo „Portugal v Afriki“. Dva klovna sta predstavljala Serpo Pinta in Castelarja, ki branita portugalsko zastavo proti divjakom v Afriki. Občinstvo je začelo razgrajati ter je vse razrušilo v cirkusu. Časniki po pravici očitajo policiji, da je dovolila tako predstavo.

Izvirni dopisi.

Zagreb, 6. februarija. Dné 29. januarija je bil v Zagrebu izbran za župana dr. Milan Amruš z 21 glasovi neodvisne narodne stranke, dočim je manjšina, ali vladina stranka oddala 18 praznih glasovnic. Ko je vrhovni župan javil vspeh glasovanja, pozdravilo je zastopstvo pa tudi galerije burinim in dolgotrajnim „živio“ in ploskanjem to izvolitev. Tako ima tedaj Zagreb po dveh letih zopet svojega zakonitega župana in tako se bode mogla uprava točneje in koristneje voditi, nego dozdej, ako ne bode od strani vlade kakšnih zaprek, kajti novi načelnik je opozicionalec; a kaj to pri nas pomeni, so že „Narodne Novine“, govoreč o tej izvolitvi in o belem listu novega župana, povedale, namreč, da se more napredek mesta Zagreba le tedaj zagotoviti, ako bode novi župan vse delal v sporazumljenji z vlado. To zná gotovo najbolje novi župan in njegova stranka, ter se je nadejati, da se bode v vseh poslovihi trezno pa tudi oprezno ravnalo, tako da bode moglo vsako navodilo vladinega lista biti brezkoristno. Manjšina v mestnem zastopstvu, katerej je vedno sloga v ustih, pokazala se je že pri izvolitvi temu protivna, kajti prazne liste je oddala in ni smatrala vredno, da se župan složno izvoli. Kakor lisica o nezrelem grozdju, tako govore tudi „Narodne Novine“ o tej izvolitvi, da vladina stranka ne želi politike v mestnem zastopstvu, niti se more zahtevati, da se izbere današnji ban za častnega meščana, (ker večina temu ne bi pritrdila), ali sloga mora biti s sedanjo vlado, kajti brez nje se ne more ničesar storiti. Ker pa protivna stranka ni hotela njihovega vladinega privrženca izbrati niti za župana, niti za podžupana, — izbran je namreč

neodvisnjak Stanković, — zatorej se držé strogo strankarske discipline, kar pa po njihovih nazorih protivna stranka ne bi smela delati. Kajpada, oni se niso najmanje trudili, da pride pri volitvah vladina stranka do večine! Oni niso upotrebljevali niti dovoljenih, niti nedovoljenih sredstev pri zadnjih volitvah, da pridejo do večine, kar se jim vsled samosvesti meščanstva ni posrečilo. Kaj ni to hinavstvo?

Novi župan dr. Amruš je pokazal že v svojem prvem govoru, da ne želi politike v mestnem zastopstvu, kajti po njegovih prvih besedah soditi, bode se bavil on najbolj s tem, da mesto Zagreb razvije in vredi v vsakem pogledu, posebno pa v zdravstvenem, česar največ pogreša, in v tem pogledu se bodo menda vendarle vsi zastopniki slagali. Ali domoljubja pri vsem tem ne izključuje, kajti Zagreb naj bode tak, da bode na čast Hrvatske, da aode mogel vsak Hrvat, ki pride vanj, s ponosom reči: Hrvat sem; hrvatska je prestolnica Zagreb!

Dr. Milan Amruš je poznat v političnem in javnem životu Hrvatske. Večina mestnega zastopstva je hotela s tem, da ga je izbrala za župana, pokazati, kako ona želi in hoče občevati mestu značaj prestolnice hrvatske, ée tudi je gotovo bolj prepričana, nego vladina stranka, da v mestno zastopstvo ne spada politika. Novoizvoljeni župan pa bode tudi vse svoje delovanje tako vredil, čeravno ne smatra sedanji svoj položaj političnim, kakor se spodobi možu, ki hoče, da bode Zagreb ognjišče hrvatske samosvesti, središče hrvatskega života in napredka.

Novoizvoljeni načelnik nosi seboj na župansko stolico poleg lepega uma in obsežnega naobraženja, globoko svest svoje dolžnosti, gorečo ljubezen do Hrvatske in njenega glavnega mesta, ter évrsto voljo in odločnost, da bode njegovo županovanje plodonosno, koristno in častno za Zagreb. Vrhú tega ima novoizvoljeni župan na svojej strani večino, sicer ne jako po številu, ali jako po svestnih, učenih in rodoljubnih možéh, ki jo sestavljajo; jako po évrsteh odloki, da bode disciplinirana, delavna in složna, ter da bode évrsta naslomba županu v vsem, kar bode osnoval za razvitek, sijaj in napredek hrvatske prestolnice. Razven tega pa ima dr. Amruš še to prednost, da more biti nasproti vsakemu neodvisen in da je v srečnem položaji, da svoj čas in svoje sile posveti novemu svojemu položaju. (Konec slédi.)

Dnevne novice.

(Ljubljanska dijaška in ljudska kuhinja.) Ólovekoljubni zavod dijaška in ljudska kuhinja, ki v našem stolnem mestu blagotvorno deluje že več let — kakor znano, bila je leta 1877. ustanovljena ljudska kuhinja — mora zahvaliti za svoj postanek in sedanjo delavnost v prvi vrsti dobrosrčno tukajšnje prebivalstvo. Vsled te lepe éednosti je zopet 36 novih podpornih članov pristopilo društvu, na čemer se vodstvo najtopleje zahvali. Le ée se pomnože podporniki, mogoče bode ob vedno rastoči draginji ustrezati plemenitemu namenu društva. Torej hvala vsem dobrotnikom in podpornikom, posebno dobrosrčnim damam, ki požrtvovalno delujejo v kuhinji. Naj bi tudi v prihodnje ne odtegnile pomoči učeči se mladini in revnemu prebivalstvu, da more obstati in razvijati se v tako težavnih razmerah prepotrebno društvo dijaške in ljudske kuhinje. Letnina je nizka in znaša le 2 glđ. O dobrodelnosti in potrebi društva se vsakdo lahko sam prepriča v prostorih starega strelišča, katere je kranjska hranilnica brezplačno prepustila v porabo. Tú dobivajo revni dijaki in mestni reveži dobro, zdravo in tečno hrano po najnižji ceni, kar pa je mogoče le vsled darov in podpornih članov. Vsak dan dobiva hrano v snažnih in zdravih prostorih nad 200 oseb. In sicer se dobí: porcija dobre, močne, zakuhane juhe po 3 kr., porcija najboljšé govedine (7 dekagramov) po 4 kr., porcija raznega sočivja 3 kr., kos kruha 1 kr., porcija pečenke 6 kr. in močnata jed 4 kr. Do 20 revnih pa pridnih dijakov dobiva vsak dan skozi šolsko leto hrano brezplačno; tudi v prihodnje se bode oziralo na revne pa pridne učence srednjih šol, pripravnice in nove obrtne šole. Posebno izdatna podpora učeče se mladine, ki dobiva céno in tečno hrano ter se v rasti ohrani zdravo in trdno, gotovo opravičuje naslednjo prošnjo vodstva dijaške in ljudske kuhinje: Ker so dijaki, ki zahajajo v kuhinjo, većinomá z dežele, prosi vodstvo gospode po

deželi in občinski zastopi, naj bi pristopili društvu kot podporniki, kakor je podpirajo visoki deželni zbor, kranjska hranilnica, mestna občina ljubljanska, č. duhovščina in plemeniti prijatelji mladine.

(Belgrajski župan Pašić) je na svojem potovanju prišel v Ljubljano, da si ogleda vodovod in njegove naprave v Klečah. Nastanil se je v gostilni pri „Slonu“. Ogledal si boče tudi drugod vodovode in kanalizacije, ker nameravajo oboje uvesti tudi v srbski prestolnici.

(Vipavska kmetijska podružnica) je imela dne 6. t. m. občni zbor, katerega se je vdeležilo nekaj nad 30 udov in tajnik c. kr. kmetijske družbe gosp. Pirc. Razgovor je bil o sadjarski zadrugi na Slapu, ki prosi podpore, o nakupu modre galice, ameriški trti in podružnici sv. Cirila in Metoda. Obširnejši dopis prihodnjič.

(Dolenjska železnica.) Neki dunajski list je poročal nedavno, da hoče neka družba, kateri je na čelu g. baron Schwegel, pričeti gradnjo dolenjske železnice s stransko črto do Kočevja. Ta vest se nam dozdeva verjetna.

(Zlata poroka.) Iz Valta vasi se nam poroča: V raznih časnikih beremo, da so tu in tam praznovali lepe slavnosti zlate poroke. Tudi pri nas smo bili tako srečni 4. t. m. vdeležiti se redkega praznovanja zlate svatbe, katere se je veselila vsa duhovnja in je težko pričakovala tembolj, ker se ne spominja nikdo, da bi bila v tukajšnji cerkvi ali v bližini že kdaj slovesnost zlate poroke. Slavljenca bila sta: Janez Dular, rojen 30. septembra 1810, dolgo let že cerkveni ključar in posestnik v Jurka vasi št. 7, in njegova blaga zaročnica Marija, roj. Zajc, 18. januarja 1823, katere dobrotljivost in usmiljenost slovi pač daleč okolu. Zaročenca bi bila praznovala že lansko leto svojo zlato poroko, ker sta l. 1839 prejela zakrament sv. zakona, pa ravno takrat je bila mati zelo obolela; toda ljubi Bog dodelil ji je zopet krepko zdravje in oba zaročenca radovala sta se čvrsta, zdrava in bistrega duha v sredi svojih pošteno preskrbljenih otrok t. j. dveh sinov in dveh hčer, ter mnogo veselih vnukov in vnukinj mile jima sreče v visoki zadovoljni starosti. Po slovesnem cerkvenem obredu namreč in po minoli slovesni sv. maši v krasno ozaljšani farni cerkvi peljala sta se zlatoporočenca v obilnem spremstvu svatov in povabljenih gostov na svoj dom k domačemu razveseljevanju. Ako bi hotel opisati vse posameznosti, prijateljsko veselje, vzajemno radovanje, zlasti pa prekrasne napitnice in vsestransko izražena voščila, preobširen bi bil. Rečem le toliko, da bolj srečnega in bolj veselega dneva si zbrana družba ne bi mogla želeči, in gotovo ostane prekrasni dan tukajšnje redke slovesnosti v celi duhovnji vsem mladim in starim nepozabljen. Blagosrčnima zlatozaročencema pa želimo vsi iz srca, da bi mirno in veselo večer svojega zemskega bivanja preživela ter dočkala tu še demantne, po smrti pa večnoradostne nebeške svatbe. Bog usliši!

(Slovanski večer na Dunaji.) Z Dunaja nam javlja dne 5. t. m. prijatelj: „Včeraj zvečer v dvoranah Ronacherjevega zavoda prirejena zabava „Slovanska Beseda“ na Dunaji izvršila se je sijajno. Počastili sta jo s svojo prisotnostjo pravosodni minister grof Schönborn in minister baron Pražák. Dalje so bili na plesu poslanci: dr. Rieger, dr. Ferjančič, dr. Zucker, Schindler, Spaček, dr. Engel in grof Evg. Černin. Izmed uradnih dostojanstvenikov obiskali so ples dvorni svetnik Matyaš, ministerjalni svetnik German, dvorni svetnik Kratochwil, sodni svetnik Hrauzek, deželna šolska nadzornika Weber in Pavliček ter intendant Neureutter iz Prage. Videli smo tudi ravnatelja ruske pevske družbe Slavjanskega. Godba je svirala pod vodstvom kapelnika Komzáka.“

(Slovenskega kluba) na Dunaji četrti večer bode v soboto dne 15. februarija v Malekovi restavraciji „zur Kugel“ 1. am Hof. Berilo bode preskrbel gosp. Ignacij Kaš, po vsebini črtice iz južne Dalmacije. Začetek ob 8. uri zvečer. Vsem znanim rodoljubom na Dunaju razpošljejo se pismena vabila.

(Ruski pevski zbor Slavjanskega.) koji je te dni koncertoval v Budimpešti z neobičajnim vspehom, nastopil je na Dunaji v svojem osmem in zadnjem koncertu v četrtek. Madjarski časopisi ruske pevce kar — v zvezde kujejo. Peštansko narodno gledališče, kjer je koncertoval g. Slavjanski, je bilo natlačeno občinstva, med kojimi so bili zastopani Madjari in Slovani v enakem številu. — O koncertu na Dunaji smo prejeli dopis za prihodnjo številko.

(Nemščina na Ogerskem.) Gledé nemščine sta na Ogerskem dva različna toka: načelna opozicija,

ki noče slišati o tem jeziku in pa zelo razširjeno mnenje, da je potrebna Madjarom. V minolem letu je izdal naučni minister ukaz, s kojim je nemščina proglašena za obligatni predmet na srednjih šolah. Ta naredba je izzivljala na jedni strani hrup, na drugi so jo pa pozdravljali. Zanimljivo je, kar se je v tem oziru dogodilo minole dni v ogerski poslaniški zbornici. Poslanec Emil Abranyi je trpko tožil o propadanju madjarske kulture, rekoč: „To je stara stvar, da temu, ki hrepeni po domovji, ni treba potovati na tuje. Zadostuje vže, če gre v peštansko borzo; tu v istini hrepeni po domovji, kajti ondi ni Ogerske, tam je mali Berolin in Frankobrod. O Dunaji navlaš ne govorim, kajti ondi se govori tudi češki. Kaj porečete poslanci na to, da je danes Ogerska bolj preplavljena z dunajskimi in družimi listi nego za one dobe, ko se je v deželi kar trlo avstrijskih uradnikov? (Čujte!) Kaj porečete k temu, da list „Neue Freie Presse“ samo v Pešto dohaja v 1600 iztisih, da je berolinski „Bazar“ imel leta 1887. na Ogerskem 4600 naročnikov in ne manje „Gartenlaube“? Kaj pa pravite na to, da je tu v Pešti na stotine rodbin, ki ne čitajo nijednega ogerskega lista? Kaj porečete, da na tisoč ljudi na Ogerskem polni svoje knjižnice samo z nemškimi knjigami in časopisi ter se za duševne zaklade še brigajo ne, koji se v stoterih zvezkih nahajajo v ogerski književnosti? Petöfija, tega najbolj omiljenega pesnika, učila se je množica stanovništva peštanskega stoprav tedaj poznovati, ko je bil tu dunajski gledališki igralec Lewinski in je deklamoval nekoliko Petöfijevih pesnij v nemškem prevodu. — Povedal naj bi bil poslanec še to Abranyi, kar je pisal o Madjarjih njih zgodovinar gr. Etvös: „da so otok, obdan s slovanskim morjem!“

(Končal si je življenje.) kakor se nam poroča, Fr. Pazdírek, vrednik lista „Slavische Warte“ v Pragi, in sicer vsled bede in stradanja. Nesrečna smrt, a jo zabeležimo, ker je bil nesrečnež znan časnikar.

(Čitalnica v Kranji) priredi v soboto 15. t. m. ob 8. uri zvečer maskarado. Sviral bode oddelek domačega pešpolka baron Kuhn.

Telegrami.

Pariz, 7. februarija. Vojvodo Orleanskega, ki se je danes zjutraj pripeljal v Pariz in je imel pri sebi odpovedno pismo grofa Pariškega in manifest na Francoze, so zvečer prijeli pri vojvodi Luyneskem na podlagi iztiralne postave proti princem prejšnjih vladarskih hiš.

Pariz, 8. februarija. Vojvoda Orleanski je zvečer, predno so ga prijeli, poslal vojnemu ministru pismo, v katerem zahteva, da zadosti vojaški dolžnosti. Formalno se preklicuje, da bi prinesel seboj odpoved grofa Pariškega. Ministerski svet se bode danes posvetoval o tem. Zjutranji pariški listi so objavili veliko podrobnostij o sinočnjem dogodku. Akoravno je vlada vedela, da je princ v Lozani, vendar ni strogo čuvala na

meji. Princ si je nekoliko pobarval brke ter prišel z vojvodo Luyneskim nepoznan iz Geneve v Pariz, kjer je zahteval od župana in vojnega ministerstva, da ga pokličejo na nabor. Ker mu je bila zahteva odbita, pisal je vojnemu ministru in ga prosil, da sme kot prostak služiti v armadi. Nato so ga prijeli.

Rio de Janeiro, 7. februarija. Vsled vojaške izjave je Fonseca generalissimus, Constant brigadni general in Vandenkolk podadmiral.

Umrli so:

7. febr. Jovana Jentel, zdravnikova vdova, 77 let, Stari trg 20, oslabiljenje. — Jožefa Židan, delavčeva hči, 1 leto, Kurja vas 10, jetika.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v milim.
		zrakomera v mm	topimera po Celsiusu			
7. u. zjut.		738.3	-1.0	brezv.	oblačno	
7. u. pop.		740.5	1.6	sr. vzh.	"	0.90
9. u. zveč.		742.2	1.0	sr. szap.	"	sneg

Srednja temperatura 0.5° za 0.1° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafovo poročilo.)

8. februarija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	88	gld.	60	kr.
Srebrna " 5% " 100 " 16 %	88	"	90	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	110	"	50	"
Papirna renta, davka prosta	101	"	85	"
Akcije avstr.-ogerske banke	933	"	—	"
Kreditne akcije	321	"	—	"
London	119	"	—	"
Srebro	—	"	—	"
Francoški napoleond.	9	"	42	"
Cesarski cekini	5	"	59	"
Nemške marke	58	"	02 1/2	"

Tržne cene v Ljubljani

dne 8. februarija.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	6	66	Špeh povojen, kgr.	—	68
Rež,	5	—	Surovo maslo,	1	10
Ječmen,	4	55	Jajce, jedno	—	3
Oves,	3	10	Mleko, liter	—	3
Ajda,	5	—	Goveje meso, kgr.	—	56
Proso,	4	55	Telečje	—	65
Koruz,	4	50	Svinjsko	—	56
Krompir,	2	90	Koštrunovo	—	36
Leča,	12	—	Pišanee	—	70
Grah,	10	—	Golob	—	25
Fižol,	10	—	Seno, 100 kgr.	2	32
Maslo, kgr.	1	—	Slama,	2	50
Mast,	68	—	Drva trda, 4 mtr.	6	80
Špeh svež,	60	—	" mehka, "	4	25

Tovarna za lesovino in papir v Medvodah vzame v službo

dva ali tri rezalce papirja (Papierschneider).

Oni, ki so večji nemščini in neoženjeni, imajo prednost. (6—4)

Ponudbe naj se pošiljajo naravnost papirnici v Medvodah na Gorenjskem.

„Unio catholica“ vzajemni zavod zavarovanja proti škodam.

Usojamo se tem potom naznanjati, da je naš zavod otvoril tekočim mesecem tudi

zavarovanje cerkvenih zvonov proti razpoku ali prelomu

proti nizki zavarovalnici ter vabimo velečastite gospode duhovnike in cerkvena predstojništva k obilni udeležbi te zavarovalne stroke.

Zavarovanje **premičenega in nepremičnega premoženja proti škodi po ognju, streli in eksploziji** je že tudi uvedeno in se tudi v tej zavarovalni stroki zavarovanja vsprejemajo.

Vprašanja v obeh zavarovalnih strokah prosimo naj se določijo našim zastopnikom ali pa podpisnemu glavnemu zastopu; vsaktera pojasnila bodemo na zahtevanje nujno in radovoljno dajali.

Zastopništvo želimo po deželi; kdor hoče naš zavarovalni zavod zastopati, naj se obrne do podpisanega glavnega zastopa.

Ljubljana, meseca januarja 1890.

(3—3)

Glavni zastop zavoda „UNIO CATHOLICA“ v Ljubljani za Kranjsko, Spodnje-Štajarsko in Primorsko.

Grädec: Lekarna Vendelina pl. Trnkóczyja, deželna lekarna, Saackstrasse.
Dunaj: Lekarna Viktorja pl. Trnkóczyja, „pri sv. Frančišku“ (ob enem kemična tovarna) V., Hundsthurmerstr. 113.

Nepresegljivo za zobe

I. salicilna ustna voda
 aromatična, vpliva okrepčevaloče
 zabranjuje gnilobo zob ter odstranjuje
 iz ust neprijetni duh. Jedna velika
 steklenica 50 kr.

II. salicilni zobni prašek
 splošnje priljubljen, vpliva jako
 okrepčevaloče ter ohranjuje zobe
 svetlo-bele, à 30 kr.

Navedeni sredstvi, o katerih je
 došlo mnogo zahvalnih pisem, ima
 vedno sveži v zalogi

lekarna Trnkóczy

zraven rotovža v Ljubljani.

Zunanja naročila
 se s prvo pošto izvršujejo.

Dunaj: Lekarna Julija pl. Trnkóczyja, „pri zlatem levu“, VIII., Josefstädterstrasse št. 30.
Dunaj: Lekarna dr. Otona pl. Trnkóczyja, „pri Radeckiju“, III., Radetzkyplatz št. 17. (2)

Katoliška Tiskarna
 priporoča raznovrstne
vizitnice
 po nizki ceni.

Leopold Fratnik
 izdelovatelj
 cerkvene posode itd.
 Ljubljana
 sv. Petra cesta
 št. 27.
 Priporoča svoje izdelke prečastiti duhovščini in p. n. cerkvenim predstojnikom po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah. (3)
 Na željo pošilja načrte in ilustrovane cenike.
 Staro orodje in posode jemlje v popravo.

Gospodarska tehtnica

1/2 naravne velikosti.

„Klossovo opravilstvo s patentovanimi novostmi“ v Brnu. (10-9)

Ko bi blago ne ugajalo, povrne se denar.

odlikovana, nedosežna, dobra in po ceni z 10 kgr. nosivnosti, zagarčeno jako trajna in natanka (kaže staro in novotežo) za čudovito nizko ceno le treh goldinarjev komad. Tudi zasebnikom pošilja proti gotovini ali povzetju

sloven.

Za vsako gospodnjo!

ktera želi dobro kavo pripraviti!

Pazite dobro na to, da so razširjeni zaboji & zavitki, kateri niso pravi „**Franck**“ ovi, ampak

goljufivo ponarejeni! —

Hočete li okusno pijačo in tečno kavo imeti, zahtevajte pravo „**Franck**ovo“ kavo, ktera pa je le prava s temi registriranimi markami:

varstvena znamka.

varstvena znamka.

varstvena znamka.

in s tim podpisom:

Heinrich Franck Söhne
 Linz. Ludwigsburg.

Toraj: Brevidnost pri kupovanji!

Krivo je misliti, da se „dobra kava“ le iz samih kavinih zrn pripravlja, ne — kajti dober pristavek povikša kavino moč, njeno barvo in njen okus. —

To je resnično, prepričajte se blagovoljno z poskusom

prave **Franck**ove kave.

Za črno kavo: z 4 žlicami kavinih zrn - 1 žlica **Franck**ove kave.
 „mlečno“ : „ 3 „ „ - 1 „ **Franck**ove „

D. 1909 Nr. 9 IV.

J. W. L.

Ivan Kregar,

izdelovalec cerkvenega orodja in posode
 Rimska cesta št. 11, Ljubljana.

naznanja prečast. duhovščini in sl. občinstvu, da je otvoril

pasarsko delalnico

ter se priporoča v izdelovanje najraznovrstnejšega cerkvenega orodja, kakor:

monstranc, ciborjev, kelihov, tabernakeljnov, svečnikov, lestencev (lustrov) itd., katero obljubi izvršiti po najnovejši obliki, po poslanih vzoreh ali lastnem načrtu pošteno, lično, trpežno in po najnižji ceni.

Sprejemlje tudi staro orodje v popravo in prenovljenje, posrebuje in pozlatuje v ognju. (11)

ilustrovani ceniki so zastoj in franco na razpolago.

Dar za cerkev presv. Srca Jezusovega.

Katoliška srenja v slavnem glavnem mestu Weimar dosedaj ni imela nobene cerkve, ampak le molitveno sobico. Nemogoče je bilo, da bi v njej imelo prostora dovolj število pobožnih pri nedeljski službi Božji. Če tudi brez pripomočkov postavili smo spomladi temeljni kamen novi cerkvi Srca Jezusovega. Stavba kazala je, žali, velike težave, ko smo prišli na pesek in se je v globini kot neprošeni gost prikazala voda. To je oviralo zidanje in je zvišalo troške za 25.000 mark. Vkljub temu smo z Božjo pomočjo postavili v poletju velik del cerkvice. Zdaj pa so pošli vsi pripomočki. Moči naše srenje so bile skrajno napete. Revni in premožni se udeležujejo s pohvalno gorečnostjo pri donšanju darov. Celo dninar donša svoj dar, otrok svoj prihranjeni vinar. Več nam ni možno storiti. Kako nam je tedaj zidati dalje? Vsi drugi viri so nam zaprti. Zato se obračam še enkrat na Vas, krščanski bratje, s prošnjo za kak kamenček za našo cerkev. Ne poznam druge zaloge, ljubi prijatelji, kakor tisto, katera je vzdana v Vašo krščansko dobrotelost. Dajte torej, kar vam dati veleva ljubezen; „slehern, kakor je namenil v svojem srcu, ne z žalostjo ali po sili, zakaj veselega darovalca ljubi Bog.“ II. Kor. 9, 7. On, ki sejavec deli seme in daje kruh v živež, vam bo pomnožil sadove Vaše dobrotelosti. Pomagajte nam, ljubi kristijani, k zgradbi hiše Božje! Kako sladko čutilo, svoj dar prinesiti v čast Božjo! Kako tolažljiva zavest, si s tem storiti dolžnika Boga! Bog je zvest plačnik, ki tudi neopominjan obresti daje ob pravem času. Katoliki! pomagajte nam nadalje zidati! Boljše je malo dati, kakor ničesar! Z veliko malih darov bo postavljena naša cerkvice. Vsak dar po poštni nakaznici ali v pismenih znankih nam je prijeten. Bog blagoslovi!

K. Jüngst, župnik.

Weimar, Thüringen.

(5-2)

Kašelji, hripavost, bronhij, bo-
pljuč ozdravljajo **katranove pastile**
lekarja Piccoli-ja v Ljubljani.
Škatljica 25 kr. Vnanja naročila izvr-
šujejo se z obratno pošto. (10)

Lepo, svetlo, suho in mirno
stanovanje v I. nadstropji,

imajoče pet sob z vsem potrebnim in krasnim raz-
gledom, oddaje se za sv. Jurij. (1)

Natančneje v Kolodvorskih ulicah št. 11.

Skladbe

r. Gregorija Riharja,

katerih lastnica je bila do svoje smrti sestra skladateljeva,
Jerica Rihar, se dobivajo sedaj le še pri podpisnem.

Leopold Rihar,

kapelan v Križih. Pošta Tržič.

(10-2)

Sveže
pustne krofe

priporoča (6-5)

vsak dan

J. FÖDERL-ova slaščična pekarna
Lingarjeve ulice — Ljubljana.

Cerkvena obleka in orodje.

Podpisana imam v zalogi najraznovrstnejše
trpežno, krasno blago za

bandera, baldahine, raznobar-
vene plašče, kazule, pluviale,
dalmatike, velume, albe, ko-
retelje, prte,

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji.
Blagovolite se torej ozirati, prečast. gospodje, pri
naročilih na vdovo-rojakinjo, ter ne podpirajte tujih
tvrdek, društev ali potujočih agentov.

Izdelujem ročno in pošteno po najnižji ceni
bandera in drugo obleko.

Zagotavljam torej hitro in najpoštenjejšo postrežbo
in najnižje cene, hvaležna Vam bodem za najmanjša
naročila.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča

Ana Hofbauer,

imejteljica zaloge cerkvene obleke
v Ljubljani

Gledališke ulice št. 4. (3-6)

Andr. Druškovič

trgovina z železnino na mestnem trgu 10,

priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, storje
za štokadoranje, samokolnice,
traverze in stare železniške šine
za oboke, znano najboljši kam-
niški Portland- in Roman-ce-
ment, sklejni papir (Dachpappe)
in asfalt za tlak, kakor tudi

lepo in močno narejena

štedilna ognjišča

in njih posamezne dele.

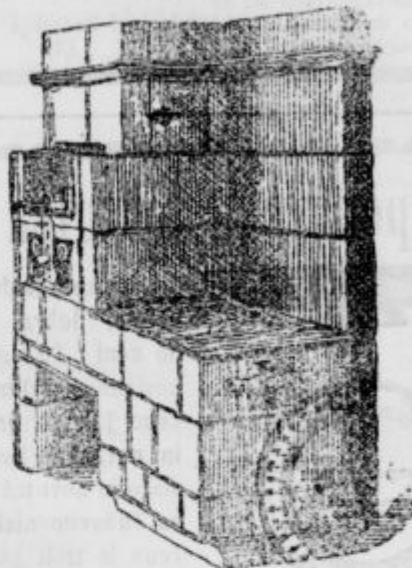
Vodnjake za zabijati v zemljo, s ka-
terimi je mogoče v malih urah in
majhnimi stroški na pravem mestu do
vode priti; ravno tako se tudi dobivajo
vsi deli za izkopane vodnjake, železne
cevi in železolitni gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste
trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo:

(6)

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene
brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

Tudi se dobiva zmirom sveži dovski mavec (Lengenfelder Gyps) za
gnojenje polja.

št. 1792.

Razglas.

(3-3)

V smislu § 15 obč. reda za deželno stolno mesto Ljubljano
(zakon z dne 5. avgusta 1887. l., št. 22 drž. zak.) se javno na-
znanja, da so

imeniki volilnih upravičencev

za letošnjo dopolnilno volitev občinskega sveta sestav-
ljeni in da se smejo od danes naprej 14 dni tukaj pregledo-
vati in zoper nje vlagati ugovori.

O pravočasno vloženi ugovori razsojal bo občinski svet.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 1. februarja, 1890.

Po kratki rabi neobhodno potrebno sredstvo za čiščenje zob.

K Lepota
zob. **zobna glicerín-crème**
(preskušena od zdravstvene oblasti)
KALODONT F. A. Sarg-ov sin in drugovi,
c. kr. dvorni zalagatelji
na DUNAJI.

Dobiva se pri vseh lekarnah in parfumerijah itd. 1 komad 25 kr.
V Ljubljani pri lekarnarjih Erazmu Birschitzu, Vilj. Mayerju, Gabrijelu
Piccoliju, Iv. Svobodi, pl. Trnkóczyju, dalje pri C. Karingerju, Josipu Kordinu, Petru
Lasniku, M. F. Suppanu, Antonu Krisperju. (52-28)

Vsega zdravilstva
DR. JANKO MAROLT

deželni okrožni zdravnik

Vrhnika

(3-3)

Petra Lenassi-ja hiša.

Naznanilo.

Visoka c. kr. deželna vlada je dovolila občini Zg. Tuhinjski
pri Kamniku

štiri letne semnje
za živino in blago.

Sejmi bodo: 20. svečana, 3. malega travna, 12. malega
srpana in 21. kimovca.

Prvi semenj bude

20. svečana t. l.,

na katerega uljudno vabi

županstvo v Zg. Tuhinjski.

Župan: Janez Zavašnik.

(3-2)

Trgovina z železnino
Albin C. Ahčin-a
v Ljubljani,

Gledališke ulice št. 5,

ima vedno bogato zalogo stavbinskega orodja,
lopate, krampe, orodja za podzemeljska dela,
okov za vrata in okna, pantov in ključavnic, za-
pahov, žebeljev iz drota, vijakov, železa pleha,
drota, mesinga, bakra kositarja, cinka, naklov,
precepov z vijakom (šraubstokov), ter vrtalnih strojev
za ključarje in kovače, kladev, svedrov, obličev,
pil in dletov, tudi dinamita, vžigalnih vrvic in
kopic. (24-1)

Staro železo, mesing, baker, kositar, cink,
svinec kupuje se vedno po najvišjih cenah.